

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ter attentie van staatssecretaris M. Paul
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

PLAATS/DATUM

Utrecht, 24 februari 2025

KENMERK

2025-010/FW/jvz

ONDERWERP

In gesprek over later selecteren

Geachte mevrouw Paul,

De afgelopen jaren zijn in Nederland de onrust en de onvrede over ons systeem van vroege selectie enorm toegenomen. Onderzoek wijst uit dat vroege selectie kan leiden tot kansengelijkheid, sociale segregatie en onbenut potentieel bij leerlingen die zich later ontwikkelen¹.

De Onderwijsraad² constateert ook dat het onderwijssysteem faalt en dat leerlingen onvoldoende kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Internationaal gezien is Nederland bovendien een uitzondering met de jonge leeftijd waarop wordt geselecteerd.

Binnen onze vereniging zien we dan ook steeds meer ongemak rond de afname van de doorstroomtoets en de verplichte bijstelling op basis van het toetsadvies. Vier scholen besloten om in eerste instantie dit jaar geen doorstroomtoets af te nemen. Dat besluit is door hen niet lichtvaardig genomen. Wij moedigen het overtreden van de wet niet aan, maar wij concluderen wel dat deze scholen bepaald niet alleen staan in hun kritiek op ons systeem.

De PO-Raad vindt het ontzettend belangrijk dat u de zorgen van de sector uiterst serieus neemt en met het gehele funderend onderwijs kijkt naar evidence-informed mogelijkheden om later selecteren mogelijk te maken. Zo vergroten we samen de kansengelijkheid.

VERLEG NU ECHT DE FOCUS

Wij waarderen dat u werkt aan de uitvoering van de motie van Kamerlid Ilana Rooderkerk om te verkennen wat er nodig is om te komen tot één doorstroomtoets. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om de focus in onze discussie te verleggen: de doorstroomtoets is een symptoom geworden van een systeem dat niet langer werkt.

De toets heeft niet de emancipatoire rol die beoogd was bij de invoering ervan. Bovendien kleven aan de toets allerlei methodologische bezwaren en is het problematisch dat de toets een dubbele functie vervult: naast de vaststelling van het instroomniveau voor de leerling in het vervolgonderwijs, ook de beoordeling van de kwaliteit van scholen.

In navolging van het advies van de Onderwijsraad roepen we u daarom op om echte keuzes te maken die bijdragen aan het onderwijs aan onze leerlingen. We verzoeken u met klem om met de signalen uit de sector over de doorstroomtoets aan de slag te gaan en werk te maken van het later selecteren van leerlingen. Tegelijkertijd werken wij, in vervolg op onze eerdere initiatieven, aan concrete voorstellen om latere selectie op een verantwoorde manier te realiseren.

Met vriendelijke groet, ook namens het Algemeen Bestuur van de PO-Raad,

Freddy Weima

Voorzitter PO-Raad

¹ Van de Werfhorst, H. G., & Mijs, J. J. B. (2010). Achievement inequality and the institutional structure of educational systems: A comparative perspective. *Annual Review of Sociology*, 36, 407-428.

² Onderwijsraad (2021). Later selecteren, beter differentiëren.

<https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2021/04/15/later-selecteren-beter-differentieren>